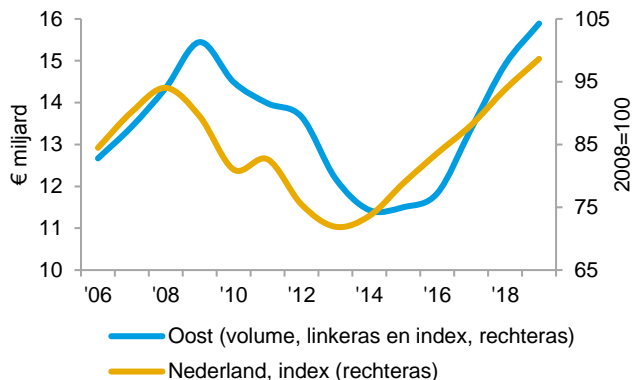

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actuele economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

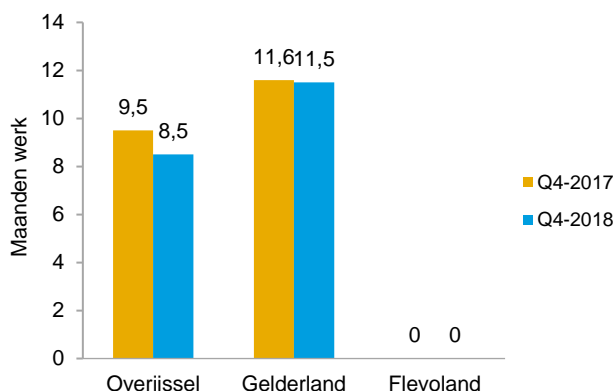

Bouwproductie groeit met 6,5%

De totale bouwproductie groeide in 2018 sterk met 11,5%. Het totale productievolume kwam hiermee uit op bijna € 15 miljard. In de landelijke productie heeft landsdeel Oost een aandeel van ruim een vijfde. De groei vlak in 2019 af naar een niveau van 6,5%. De groei dit jaar wordt vooral gedreven door de provincie Gelderland (+7,5%), gevolgd door de provincies Overijssel (+5%) en Flevoland (+5%).

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2017)

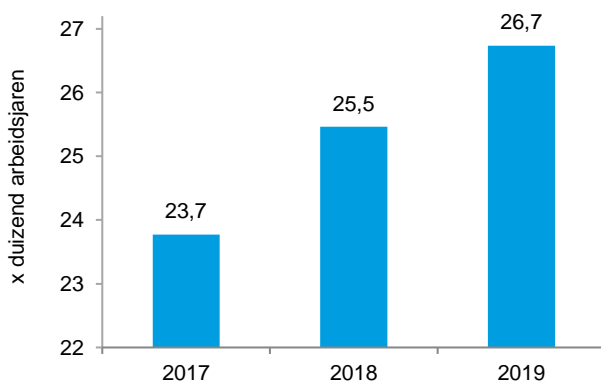
Orderportefeuilles

Werkvoorraad neemt af

De werkvoorraad van bouwbedrijven nam in het vierde kwartaal van 2018 in twee van de drie provincies af ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. In Overijssel krompen de orderportefeuilles met één maand werk. In Gelderland bleef de werkvoorraad vrijwel stabiel. Voor Flevoland kan op basis van de voorhanden data geen betrouwbaar beeld van het vierde kwartaal worden gegeven.

Ontwikkeling werkgelegenheid

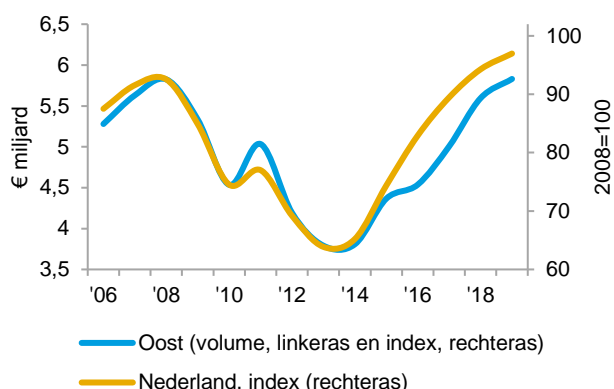
Sterk groeiend arbeidsvolume

De omvang van de werkgelegenheid in de regio Oost is tussen 2017 en 2018 met 7,1% gestegen. Hiermee presteerde de regio beter dan het landelijk gemiddelde (+4,6%). Het totale arbeidsvolume kwam in 2018 uit op 25.500. De verwachting voor 2019 laat zien dat de sterke groei niet aanhoudt. De totale arbeidscapaciteit wordt voor 2019 geraamd op 26.700 arbeidsjaren. Dit is een stijging van 4,7%.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw)

Ontwikkeling woningbouwproductie

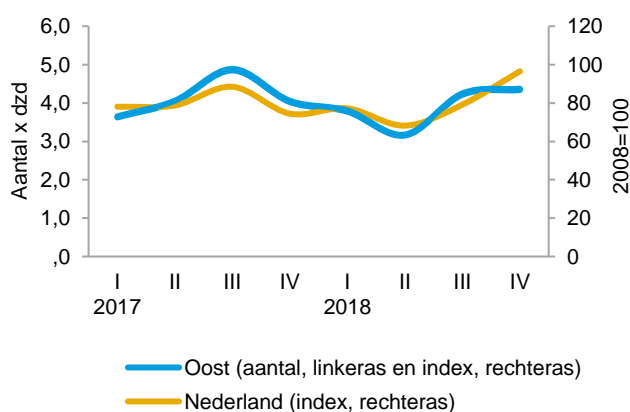

Productie groeit met 4%*

De woningbouw in de oostelijke drie provincies groeide in 2018 met 12%. Dit is het dubbele van de landelijke productiegroei van 6%. Het productievolume komt uit op € 5,6 miljard en heeft hiermee een aandeel van 20% in de landelijke woningbouwproductie. De ramingen voor de woningbouwproductie laten zien dat de groei in 2019 naar verwachting sterk zal afnemen naar 4%.

* *Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud*

Aantal vergunningen woningbouw

Stijgende trend aantal vergunningen

Het aantal verleende vergunningen voor nieuwe woningen lag vorig jaar op een lager niveau dan in 2017. In de eerste helft van 2018 werden ruim 6.900 woningen vergund. In dezelfde periode in 2017 waren dit er nog 7.600. Hetzelfde beeld geldt voor de tweede helft van vorig jaar. In deze periode werden ruim 8.500 vergunningen verleend, wat neerkomt op een daling met 4% ten opzichte van een jaar eerder. De regio presteert hiermee onder het landelijk gemiddelde (+8%).

Woningbouwproductie per provincie

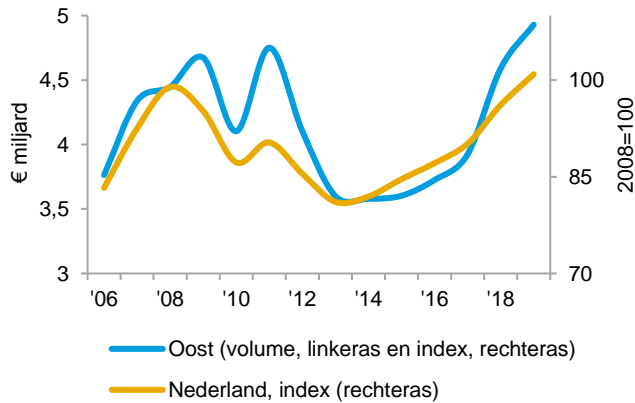
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Overijssel	1.558	1.665	1.665	14	0
Flevoland	625	735	715	17,5	-2,5
Gelderland	2.823	3.195	3.450	13	8
Totaal	5.006	5.595	5.830	12	4
Nederland	26.125	27.725	28.625	6	3

Flevoland aan kop

De cijfers voor de woningbouwproductie in 2018 laten zien dat alle provincies sterk bijdragen aan de sterke groei vorig jaar. De productie in Flevoland groeide het hardst met 17,5%, gevolgd door Overijssel (+14%) en Gelderland (+13%). Deze sterke groei zal dit jaar naar verwachting niet doorzetten. De grootste verandering vindt plaats in Overijssel en Flevoland, waar de groei volledig stagneert of de productie zelfs afneemt. De ramingen voor Gelderland laten een positiever beeld zien. Hier houdt de sterke groei, op een lager niveau, aan (+8%).

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

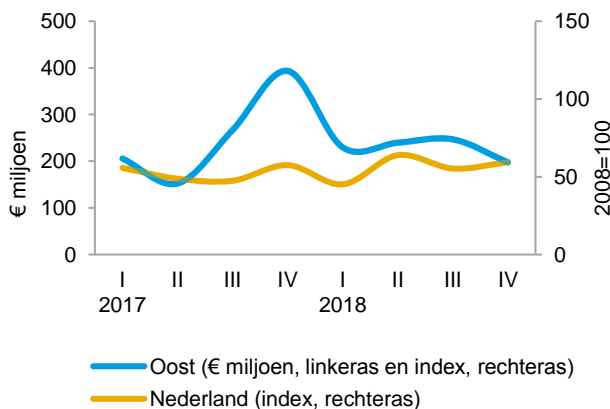

Productie utiliteitsbouw* groeit sterk

De utiliteitsbouwproductie in landsdeel Oost groeide in 2018 fors met 17%. Met een totaal productievolume van € 4,6 miljard nam de regio 22% van de landelijke utiliteitsbouwproductie voor zijn rekening. Naar verwachting neemt de sterke groei dit jaar weliswaar af, maar met 7,5% groei is ook in 2019 nog sprake van voldoende dynamiek op de utiliteitsbouwmarkt in de regio Oost.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud

Bouwvolume vergunningen utiliteitsbouw

Daling vergunningenvolume

Het volume aan verleende vergunningen voor nieuwbouw* bedroeg in de regio Oost in de eerste helft van 2018 € 470 miljoen. In de tweede helft van het jaar daalde het vergunningenvolume naar € 445 miljoen. Ook ten opzichte van het tweede halfjaar van 2017 was sprake van een daling (-33%).

*Prijsniveau 2017

Utiliteitsbouwproductie per provincie

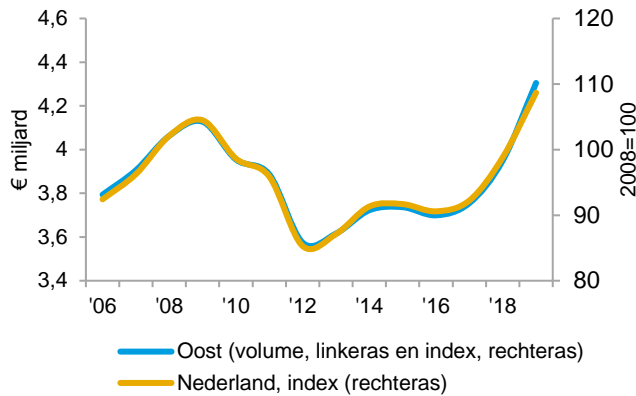
	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Overijssel	1.070	1.290	1.395	20,5	8
Flevoland	586	640	710	9	11
Gelderland	2.268	2.660	2.825	17,5	6
Totaal	3.924	4.590	4.930	17	7,5
Nederland	19.325	20.775	21.925	7,5	5,5

Forse productiestijging in Overijssel

De utiliteitsbouwproductie ontwikkelde zich vorig jaar vooral sterk in Overijssel (+20,5%) en Gelderland (17,5%). De utiliteitsbouw in Flevoland groeide met 9%. In 2019 wordt opnieuw een sterke groei verwacht, hoewel op een lager niveau dan in 2018. In Flevoland wordt de groei geraamd op 11%, een lichte toename ten opzichte van 2018. In Overijssel en Gelderland is sprake van een afname in de groei.

Ontwikkeling infraproductie

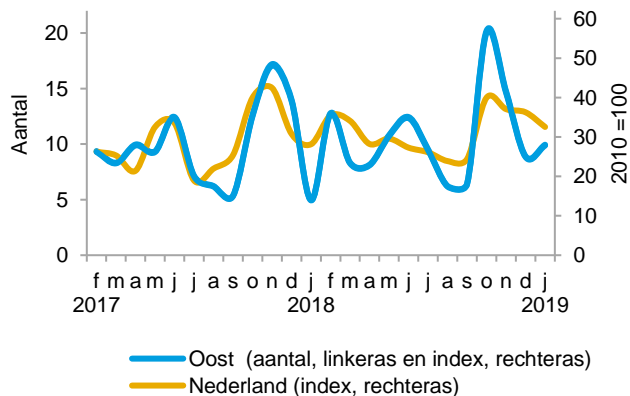

Infraproductie* groeit met sterk met 9%

De gww-productie groeide in 2018 met 5%. Hiermee gaat de ontwikkeling van de gww-productie in de regio gelijk op met de ontwikkeling op landelijk niveau. Het totale productievolume in 2018 kwam uit op een niveau van € 4 miljard. De groei zet dit jaar door op een hoger niveau (9%). Het productievolume voor 2019 wordt geraamd op € 4,3 miljard.

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud

Openbare aanbestedingen

Aantal openbare aanbestedingen licht gedaald

Het aantal openbare aanbestedingen in het vierde kwartaal van 2018 was even hoog als in dezelfde periode een jaar eerder. In beide kwartelen waren er 44 openbare aanbestedingen. Over het hele jaar gezien vonden er in 2018 iets minder openbare aanbestedingen plaats dan in 2017. Er was sprake van een daling in het aantal openbare aanbestedingen van 3%.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen			Jaarlijkse verandering, %	
	2017	2018	2019	2018	2019
Overijssel	1.305	1.375	1.485	5,5	8
Flevoland	255	275	305	8	11
Gelderland	2.195	2.300	2.515	5	9,5
Totaal	3.755	3.950	4.305	5	9
Nederland	17.175	18.075	19.425	5	7,5

Sterke groei in Flevoland

De infraproductie groeide vorig jaar het sterkst in Flevoland (+ 8%), gevolgd door Overijssel (+5,5%) en Gelderland (+5%). Ook in 2019 zal de infraproductie naar verwachting in Flevoland de sterkste groei laten zien (+11%). Maar Overijssel en Gelderland blijven nauwelijks achter met groeipercentages van respectievelijk 8% en 9,5%. Gelderland neemt 58% van de infraproductie in het landsdeel voor haar rekening, terwijl het aandeel van Flevoland 7% bedraagt.